

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ
ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ, ПРАВОВИЙ
ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТИ»**

(електронне видання)

27-28 березня 2020 року

Біла Церква
2020

Міністерство освіти і науки України

Білоцерківський національний аграрний університет

Факультет права та лінгвістики

Кафедра романо-германської філології та перекладу

Кафедра іноземних мов

Дебреценський університет (Угорщина)

Гомельський державний університет ім. Франциска Скорини (Білорусь)

Інститут Конфуція Київського національного університету ім. Т. Шевченка

Європейський інститут ім. М. Коперніка Університету економіки
в Бидгощі (Польща)

Федерація обмінів «Франція-Україна»

Університет Савойя Монблан (Франція)

Криворізький державний педагогічний університет

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Білоцерківський інститут економіки та управління ВНЗ «Університет «Україна»»

Міжнародна перекладацька компанія Translatel

Німецько-українське наукове Об'єднання ім. Юрія Бойка-Блохина в Мюнхені

УДК 378.018.552-029:81:34:159.9

Редакційна колегія:

Даниленко А.С., д-р екон. наук, академік НААН, ректор, голова оргкомітету;

Новак В.П., д-р біол. наук, перший проректор;

Варченко О.М., д-р екон. наук, проректор з наукової та інноваційної діяльності, заступник голови оргкомітету;

Димань Т.М., д-р с.-г. наук, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності;

Зубченко В.В., канд. екон. наук, начальник відділу навчально-методичної та виховної роботи;

Царенко Т.М., канд. вет. наук, начальник відділу науково-дослідної та інноваційної діяльності;

Борщовецька В.Д., канд. пед. наук, декан факультету права та лінгвістики;

Цвид-Гром О.П., канд. філол. наук, доцент, зав. кафедри іноземних мов;

Ігнатенко В.Д., канд. пед. наук, зав. кафедри романо-германської філології та перекладу;

Дворак В.Н., кандыдат педагогічных навук, дацэнт, Гомельскі Дзяржаўны Універсітэт ім. Ф. Скарыны, г. Гомель, Беларусь;

Блохин Д.Д., д-р філософії, почесний академік АН ВШУ, член-кор. УВАН в Нью-Йорку, Лауреат премії Фонду імені Т. Шевченка, президент НУНО, Німецько-українське наукове Об'єднання імені Юрія Бойка-Блохина (НУНО), Мюнхен, ФРН;

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, начальник редакційно-видавничого відділу, відповідальний секретар.

Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, 27-28 березня 2020 року. Біла Церква: БНАУ. 122 с.

Збірник містить матеріали учасників Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти», що присвячені висвітленню широкого кола питань, які стосуються інтернаціоналізації вищої освіти.

Автори несуть відповідальність за достовірність фактів, цитат, посилань на літературні джерела та вживання власних імен.

<https://science.btsau.edu.ua/>

БНАУ, 2020

Дем'янчук Ю.В. Правові засади запобігання і протидії корупції в умовах освітніх дисциплін.....	109
Сидоренко В.В. Організаційно-правові аспекти залучення іноземних студентів в контексті інтернаціоналізації змісту вищої освіти в Україні.....	111
Ковальчук І.В. Правові аспекти забезпечення академічної доброчесності у вищій школі.....	114
Макарчук В.В. Правові аспекти міжнародної студентської міграції.....	116
Добренька Н.В. Проблеми на шляху доступності інклюзивної освіти.....	118
Дем'янчук Ю.В., Дем'янчук М.А. Правова природа забезпечення запобігання і протидії корупції в освіті.....	120

КОВАЛЬЧУК І.В., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Висвітлено питання нормативного та, зокрема, законодавчого забезпечення академічної доброчесності в Україні. Доведено, що питання доброчесності є актуальним у зв'язку з поширенням різних практик нечесності, необхідністю розмежувати боротьбу з порушеннями академічної доброчесності та захистом інтелектуальної власності, необхідністю деталізації норм Закону України «Про освіту» у спеціальних освітніх законах та внутрішніх нормативно-правових документах навчальних закладів та наукових установ.

Ключові слова: академічна доброчесність, плагіат, фальсифікація, законодавство.

Вперше принципи академічної чесноти були викладені у статті «Вчителі та академічна чеснота» у 1997 р. (Видання «Синтез: закон та політика у вищій освіті»). У ній визначено десять принципів: підтверджено важливість академічної чесноти; любов до навчання; ставлення до учня як до самостійної людини; створення атмосфери довіри в аудиторії; заохочення відповідальності студентів за академічну доброчесність; формулювання чітких очікувань студентів; розробка справедливих і відповідних форм оцінки; обмеження можливостей академічної нечесності; оскарження академічної недоброчесності, коли такі випадки трапляються; допомога у визначенні та підтримці загальноуніверситетських стандартів академічної доброчесності [1].

У 2014 році було започатковано створення «Загальноєвропейської платформи для етики, прозорості та чесності в освіті (ETINED)». Під час підготовки до сьомого Празького форуму «На шляху до загальноєвропейської платформи з питань етики, прозорості та чесності в освіті», який відбувся 1-2 жовтня 2015 року, було затверджено проекти нормативних документів, в результаті яких ця платформа була сформована [5].

Закони України «Про освіту» та «Про авторське право та суміжні права» містять надзвичайно близькі поняття «академічний плагіат» та «плагіат», які мають певний рівень схожості, але також мають суттєві відмінності, які потребують додаткового аналізу для забезпечення правильного використання в академічній та судовій практиці з метою запобігання ухиленню від відповідальності за помилки. Нерозуміння цих розбіжностей неодноразово було причиною дискусій та суперечливих рішень спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій, експертних рад та Державної атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України, а в деяких випадках вони призводили до затвердження рішень спеціалізованих вчених рад про присвоєння наукових ступенів за результатами захисту дисертацій із чіткими ознаками академічного плагіату.

Закон України «Про освіту» [4] містить визначення основних термінів та рамкових вимог до академічної доброчесності, а також передбачає, що спеціальні

закони про освіту та внутрішні документи освітніх установ повинні встановлювати види академічної відповідальності (включаючи додаткову та / або детальну) учасникам навчально-виховного процесу за конкретні порушення академічної чесноти, форми та види академічної відповідальності навчальних закладів, порядок виявлення та встановлення фактів академічної чесноти. Але сьогодні спеціальні закони, крім Закону України «Про вищу освіту», прийнятого в 2014 році, не містять стандартів щодо академічної доброчесності. Нові проекти цих законів ще знаходяться на різних стадіях розробки чи розгляду у Верховній Раді. Що стосується нормативних документів вищих навчальних закладів, то в більшості випадків вони відсутні або не повністю відповідають рамковим вимогам Закону України «Про вищу освіту» [3].

До питань, що потребують досліджень, належить визначення співвідношення академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності та юридичної відповідальності; визначення необхідних передумов застосування академічної відповідальності та процедур доведення порушень тощо. На сьогоднішній день не існує ніяких доведених алгоритмів і методів виявлення академічного плагіату із зарубіжних джерел, які були випробувані і придатні для практичного використання, виготовлення і фальсифікації результатів досліджень. Аналіз ускладнюється наявністю різних поглядів в теорії права на поняття юридичної відповідальності, а також протиріччями між діючими нормативними правовими актами, що належать до сфери освіти.

У європейських країнах і Сполучених Штатах академічна відповідальність зазвичай розглядається як відповідальність перед академічною спільнотою за порушення її етичних норм. Тому всі вимоги і процедури викладені в документах навчальних закладів, наукових установ і бібліотек. В Україні Закон України «Про освіту» визначає академічну доброчесність як «набір етичних принципів і норм, визначених законом ...» [4]. При цьому деякі юристи і юриспруденція часто не визнають інші види регулювання суспільних відносин, крім законодавства та інші види відповідальності, крім юридичної.

Академічний плагіат активно контролюється в академічних колах. Наприклад, в Об'єднаному Королівстві є Управління незалежного арбітражу (в Англії та Уельсі), яке займається реагуванням і недобросовісною практикою в області академічної чесноти. Австрія створила систему збору статистичних даних про випадки плагіату; розроблені національні вимоги до академічної доброчесності (Австрійське агентство по чесності досліджень); використовує спеціалізоване програмне забезпечення для виявлення плагіату. У Швеції існує національна система збору статистики про академічну нечесність в університетах і публікації щорічних звітів на їх основі. На національному рівні визначено процедуру врегулювання порушень в області академічної доброчесності, яка передбачає створення спеціальних інституційних комісій на місцях на чолі з ректором університету [2, С. 51–52].

Таким чином, цілком очевидно є надзвичайна важливість академічної доброчесності, що є запорукою формування інтелектуального рівня, розвитку чесності і відповідальності всіх учасників освітнього процесу. І для цього

необхідно досліджувати потенційні внутрішні та зовнішні чинники, що обумовлюють академічну доброчесність, в першу чергу морально-культурні, інституційні та навчально-виховні; внести зміни в чинне освітнє законодавство України з чітко визначеними і строгими стандартами відповідальності за плагіат для всіх учасників освітнього процесу – студентів, викладачів, науковців тощо; створювати експертні та етичні групи, щоб не тільки контролювати етичні норми, а також допомагати і вирішувати різні спірні ситуації.

Отже, досвід українських та зарубіжних вищих навчальних закладів показує, що важливою передумовою для притягнення до академічної відповідальності є встановлення і дотримання відповідних процедур доведення порушень, захисту та оскарження рішень. Процедури експертизи, що іноді використовуються в судових справах, засновані на неправильному розумінні відмінностей між поняттями плагіату і академічного плагіату.

Крім того, актуальною проблемою залишається створення нових інструментів і методів для перевірки ознак академічного плагіату і фальсифікації. Зокрема, це відноситься до некоректних запозичень із зарубіжних джерел, де замість традиційних алгоритмів можуть використовуватися алгоритми, засновані на порівнянні частотних розподілів ключових слів. Також важливо розробити методологію використання даних з відкритих державних реєстрів для перевірки достовірності інформації про валідації результатів досліджень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Council of Europe Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education. URL: <https://www.coe.int/en/web/ethics-transparency-integrity-ineducation/home?desktop=true>
2. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Центр академічної доброчесності. Десять принципів академічної доброчесності для викладачів. URL: <https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6Wb3Qzc2F3ODBuZWM/view>

УДК 342.95

МАКАРЧУК В.В., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МІГРАЦІЇ

Акцентовано увагу на освітній та студентській міграції. Окреслено правові особливості навчання іноземних студентів в Україні. Розглянуто процес отримання іноземцями з метою навчання довгострокової візи.

Ключові слова: міграція, міграційна політика, освітня міграція, студентська міграція, довгострокова віза.